

Programa d'actuació 2009

1. ACTIVITATS D'EDUCACIÓ I SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

1.1- Cursos, xerrades, sortides i jornades

Activitats d'ornitologia

El Grup d'Ornitologia de l'ADENC (GOA) organitzarà dos cicles de sortides i un curset de cants d'ocells:

- **Cicle del primer semestre:** de febrer a juny. Constarà de 4 sortides.

Es continua realitzant el **cens de gamarussos** al Parc Natural de Sant Llorenç del Munt, sortida amb la qual s'inicia la temporada. S'han organitzat tres sortides matinals que duren a terme voluntaris del GOA: una al tram del riu Ripoll que passa per Sabadell, una altra al mas de Matxerri (Lleida) i finalment a les Pardines (Pirineus).

- **Cicle del segon semestre:** Cicle de tardor, constarà de 4 sortides.

- **Curs de cant d'ocells:** per tal de conèixer els ocells mitjançant el seu cant, es realitzarà durant el maig una xerrada i una sortida complementària.

Activitats de botànica

El Grup de Botànica organitzarà dos cicles de sortides:

- **Cicle del primer semestre:** de febrer a juny. Constarà de 4 sortides.

Es tractaran de 4 sortides de tot el dia: la primera al març a Vallfogona del ripollès, la següent a finals d'abril a la serra de Prades, una altra a Castellterçol per observar orquídies i finalment, a la vall de Galba, el Pirineu Oriental francès.

- **Cicle del segon semestre:** Cicle de tardor, constarà de 4 sortides.

- **Curs de plantes medicinals:** està previst realitzar un curs de plantes medicinals a la primavera.

Activitats del grup d'hort

Un cop atorgada la parcel·la d'horta per part de l'Ajuntament de Sabadell, el grup de treball d'hort ecològic ja ha començat a feinejar i preparar la terra. Durant el primer semestre es realitzarà un **curs d'introducció d'agricultura ecològica** (del 4 al 28 de març) i durant el segon semestre es realitzaran **2 sortides** a finques on es realitza producció ecològica i una activitat adreçada **a la canalla**.

Activitats de lluita contra el canvi climàtic

Enguany està previst organitzar durant la tardor un **curs sobre el canvi climàtic**, a Sabadell. D'altra banda també es realitzaran activitats per tal de difondre què podem fer individualment per col·laborar a disminuir les emissions de canvi climàtic, tal com són: **tallers** de cap de setmana adreçades a grups d'adults i grups familiars a Sant Cugat del Vallès durant el març i abril.

Activitats d'invertebrats

Es realitzarà una sortida per anar a observar libel·lules el dissabte 4 de juliol.

Activitats d'ecosistemes aquàtics

El grup d'ecosistemes aquàtics de l'ADENC, l'Ofegabous, té previst realitzar les següents activitats:

Dues sortides d'herpetologia per conèixer els amfibis i els rèptils (Valldoreix i Masquefa).

Activitats de micologia

Enguany es té previst realitzar un **curs de micologia**, durant la tardor similar al format de l'any passat: 5 sessions teòriques i dues pràctiques.

Curs de reconeixement de rastres i senyals

S'organitzarà un curset que constarà d'una xerrada i una sortida per aprofundir en el reconeixement de rastres i senyals

de fauna. Està previst que tingui lloc a la Muntada, al Parc de Sant Llorenç de Munt i la serra de l'Obac.

Cicle “Pla Territorial Parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona (PTMB)”

Durant la primavera (previsió a partir finals d'abril o maig) l'aprovació inicial del PTMB donarà peu a l'organització d'un nou cicle al voltant del pla. Aquest cicle haurà de permetre fer una valoració del pla, presentar els continguts de les principals delegacions de l'ADENC i promoure una àmplia mobilització contra els dèficits del pla (si es mantenen els ja detectats en l'avantprojecte)

Curs “Dret i medi ambient”

Previst per a la tardor. Hem preveu revisar el programa per tal d'incloure un major nombre de sessions pràctiques.

Sessions informatives sobre acció ambiental

L'ADENC continuarà oferint xerrades informatives sobre les problemàtiques ambientals que actualment tractem des de l'entitat, a col·lectius, plataformes i entitats que ho sol·licitin. Els temes estrelles seran el Quart Cinturó i el Pla Territorial Parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona.

Sortim amb la Canalla

Es realitzaran dos cicles d'activitats dirigides a famílies, un de febrer a juliol, i l'altre a la tardor. Hi haurà activitats com: observació d'ocells i seguiment de les caixes-niu construïdes l'any passat, observació de papallones, anar a buscar bolets, visitar el l'hort de l'ADENC, observació dels animals que viuen a la riera de les Arenes, etc.

Hora Cargol

Enguany es tornaran a impulsar les hores Cargol. A partir del mes de gener es faran activitats de difusió i sensibilització els divendres al vespre com ara xerrades, conferències, passi de diapositives i dvd (per qui vulgui mostrar imatges pròpies) i algun taller. Es tractaran temes com la flora amenaçada i endèmica de Catalunya, els transgènics, la contaminació atmosfèrica, etc. A la tardor es continuarà el cicle amb altres temes d'actualitat. S'inclourà també passi de fotografies de viatges naturalístics.

Estades

- **Estades d'estiu:** durant el mes de juliol. Lloc per determinar.
- **Estades d'hivern:** durant el desembre. Lloc per determinar.

Festa del Parc Central

El 19 d'abril es celebrarà el dia de la Terra al Parc Central del Vallès amb un ventall de propostes i activitats durant el matí. L'ADENC participarà tot realitzant una sèrie de tallers.

Sant Jordi

Per Sant Jordi farem una paradeta al costat dels jardinetes de la Caixa de Sabadell per vendre llibres i donar a conèixer l'entitat.

Fira Activa't a Sant Cugat

Al dia 06 de juny farem una Fira Activa't a Sant Cugat. La Fira persegueix informar als ciutadans de quines mesures poden prendre en la seva vida quotidiana per ajudar a reduir les emissions de gasos hivernacle i mitigar el canvi climàtic. Les activitats es centralitzen a les bones practiques com a ciutadans en la utilització de recursos com l'aigua i la energia així com els canvi d'hàbits amb relació a la mobilitat – tot a l'abast de tothom.

1.2- Educació ambiental per a centres d'ensenyament

Programa d'Educació Ambiental de l'ADENC

Enguany continuarem oferint tallers a les escoles de la comarca. “Aprendre a identificar les roques”, “Les roques i les estructures sedimentàries”, “L'estat ecològic del riu”, “El riu: com és i com està?”, “La Plana del Vallès”, “Bolets a l'aula”, “Distribució de la vegetació”, “Patrimoni natural del Vallès”, “Energia: recurs i estalvi”, “L'aigua” i la campanya “Una gla,

un arbre". Així mateix s'està estudiant millorar el material didàctic actual de cara al curs vinent a través del grup de treball d'educació ambiental.

Programa "Ciutat i escola". Coordinació i realització de tallers i xerrades amb l'Ajuntament de Sabadell

Al llarg del curs 2008-2009 es coordinaran i es duran a terme 39 tallers-itineraris per als centres d'ensenyament de Sabadell en conveni amb l'Ajuntament. Els tallers de primària que s'ofereixen són: "Els ocells de la ciutat" i "Camps i boscos". Els tallers per a secundària són: "Medi natural del Vallès", "Estat ecològic del riu Ripoll", "Incendis forestals" i "Territori i ciutat". Cada taller consta d'una xerrada i d'un itinerari pel camp.

Aquest curs es realitzen: 10 tallers de "Camps i boscos", 1 dels "Incendis forestals", 18 de "Medi Natural del Vallès", 4 de "Territori i Ciutat" i 6 dels "Ocells de la ciutat".

Programa "Integrat" d'educació ambiental de Terrassa

Aquest curs realitzarem 18 tallers de bolets a l'aula i 4 tallers de roques en centres educatius de Terrassa, en conveni amb el departament de medi ambient de l'Ajuntament de Terrassa.

Projecte SABA

Des de l'octubre l'oficina rep l'ajuda voluntària d'una estudiant de 4 d'ESO de l'IES Ferran Casa Blanques dins el programa *aprenentatge i servei* escolar que s'ha promogut des del Punt de Voluntariat de Sabadell. Aquest projecte pretén donar a conèixer als joves les tasques de voluntariat que poden realitzar en diverses entitats i associacions de la ciutat. Aquestes tasques les realitza tots els dijous del curs escolar de 10 a 13h.

Revisió de les activitats d'educació ambiental: Projecte Educatiu

Es preveu endegar una revisió general de l'activitat d'educació ambiental que hem vingut realitzant els últims anys per a fer-ne una actualització de criteris i continguts.

Visites guiades a les Mostres de bolets per als centres d'ensenyament

En el marc de les Mostres de bolets, s'oferiran visites guiades per als centres d'ensenyament de Sabadell. En total es realitzaran 30 visites guiades d'una hora de durada.

Unitat didàctica de l'aigua

La unitat didàctica de l'aigua està adreçada al nivell d'Educació Secundària Obligatòria. Té com a objectius que l'alumnat reconegui l'aigua com a element imprescindible per a la vida i com a recurs limitant, conegui les diverses problemàtiques que afecten a les diverses regions del Planeta, prengui consciència de la responsabilitat de l'ésser humà en aquests problemes així com discernir si una actuació pot ocasionar problemes medi ambientals. A més, per concloure aquests coneixements se'ls aportarà estratègies i consells per a l'estalvi d'aigua a la llar i al centre escolar, fomentant així una actitud respectuosa i responsable envers aquest recurs.

Aquesta unitat didàctica constarà de 6 blocs o temàtiques (aigua, aigua en l'ecosistema, aigua al món, abastiment d'aigua, aigua a Catalunya, estalviar aigua) que es podran treballar separatament segons les necessitats pedagògiques i l'organització curricular. Així mateix, en cada bloc es treballaran diversos objectius específics i es realitzen diverses activitats interdisciplinars en diverses aules que desenvolupen les competències bàsiques. Aquesta unitat didàctica està pensada per a que sigui accessible per internet.

Exposició Rodal i Ciutats

Enguany farem una nova exposició sobre el Rodal i Ciutats. Aquesta exposició acompanyada d'una unitat didàctica està dirigida a alumnes de secundària.

1.3- Campanyes de sensibilització

Campanya "Una gla, un arbre"

Aquesta activitat té com a objectiu sensibilitzar els escolars de la importància de tenir cura dels nostres boscos. D'aquesta manera l'alumnat aprendrà a fer tot el procés: des d'una gla, que hauran de fer germinar, sembrar i cuidar, fins que aquesta passi a ser una alzineta, que plantaran a l'hivern. A les escoles, també se'ls proporcionarà (a través de

correu-e) el material didàctic corresponent, tan per l'alumnat com per l'equip docent. Enguany s'han inscrit 28 centres d'ensenyament tant de primària com de secundària i han participat un total de 3100 alumnes.

Campanya "Som Lo Que Sembrem"

Campanya per donar suport a la ILP per declarar Catalunya lliure de cultius i aliments transgènics. Aquesta campanya s'inicià el febrer de l'any passat i ja s'han presentat les signatures suficients per a que la llei entri al Parlament. Ara està per veure si entra a debat parlamentari.

1.4- Exposicions

XIX Mostra de bolets a Sabadell.

Durant la tardor del 2009 es realitzarà, a Sabadell, la mostra de bolets per tal de donar a conèixer la biologia d'aquests éssers vius així com també la seva importància dins dels ecosistemes i la seva relació amb l'ésser humà. Estarà exposada al públic el cap de setmana 24 i 25 d'octubre. I del 26 al 30 d'octubre es realitzaran visites escolars.

IX Mostra de bolets a Terrassa

Durant la tardor del 2009 es realitzarà, a Terrassa, la mostra de bolets per tal de donar a conèixer la biologia d'aquests éssers vius així com també la seva importància dins dels ecosistemes i la seva relació amb l'ésser humà. Està previst que sigui el dissabte 31 d'octubre.

Exposició de fotografia IV Instants de Natura

L'exposició que recull les millors fotografies presentades al IV concurs de fotografia Instants de Natura visitarà diferents municipis arreu de Catalunya com Granollers, Ripollet, Sabadell, Castellbisbal, Pallejà, Pareds del Vallès i Castellar del Vallès.

1.5- V Concurs de fotografia *Instants de natura*

Està previst convocar aquest any la cinquena edició del concurs de fotografia Instants de Natura. Aquest concurs biennal s'organitza conjuntament amb l'Obra Social Caixa Sabadell.

1.6- Noves activitats.

Tallers Activa't contra el Canvi Climàtic

Dins de la Campanya Activa't Contra el Canvi Climàtic farem durant els mesos de març i abril 5 tallers a centres cívics de Sant Cugat del Vallès. Aquests tallers tenen com a objectiu conscienciar a la gent davant del problema del canvi climàtic i donar-li eines (sobretot en l'àmbit energètic) per mitigar-lo durant la seva vida quotidiana. Nosaltres som responsables dels nostres actes!

1.7 - Recuperació Ambiental del Riu Ripoll

Aquest any l'ADENC compta amb un recte important: la recuperació del tram de Ripoll entre la passera de Jonqueres i l'assut del molí d'en Torrella. Es farà per dos mitjans: mitigant elements de degradació geomorfològica i plantant-hi masses de vegetació autòctona. Tot això, involucrant voluntaris i voluntàries per fer un exercici de responsabilitat pública però també per conscienciar la ciutadania de la importància de mantenir els espais naturals nets i ben conservats. El projecte durarà dos anys.

2. ACCIÓ AMBIENTAL

L'aprovació inicial i definitiva del Pla Territorial Parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona (PTMB) marcaran el ritme de treball d'aquest any. Tres en són els motius: la inclusió de la figura d'àmbit (permetrà el desenvolupament del Parc Agrícola del Vallès i la creació d'una nova figura d'administració per la gestió des espais agronaturals); les noves nodalitats i estratègies de desenvolupament dels assentaments urbans (podrem preveure les noves esgarrapades a la matriu territorial i, per tant, les modificacions de planejament contra les quals ens haurem de mobilitzar); i el model de xarxes de mobilitat (amb la definició de la traça del Quart Cinturó). A més d'aquests ítems, altres qüestions relacionades amb l'ecologia urbana permetran fer una diagnosi i valoració força aproximada de la capacitat de l'ADENC d'influir en el necessari canvi de model territorial (bases definides en el PAV i en els estudis de l'any 2006). En definitiva, un any que pot ser molt significatiu per definir els camps de treball de l'acció ambiental de l'ADENC durant la propera dècada.

És així que gran part de les dinàmiques que s'han d'impulsar des d'Acció Ambiental pivotaran sobre aquest eix; dinàmiques que passaran necessàriament per ampliar la base crítica al Vallès, a través de xerrades informatives i de la creació d'un grup d'opinió multisectorial. L'objectiu: aconseguir que es redacti un Pla Director Territorial del Vallès que condicione amb major detall els plans directores urbanístics amb què s'hagi de desplegar el PTMB. Novament, la creació i consolidació de vincles amb altres entitats de la comarca i també d'arreu de Catalunya jugarà un paper rellevant en l'assoliment de l'objectiu.

Les dinàmiques s'aniran establint en la relació presencial i virtual entre els membres dels grup de Territori i de la Comissió d'Acció Ambiental i l'oficina tècnica de l'ADENC.

OBJECTIUS

- Dinamització i sensibilització de l'Acció Ambiental dins l'entitat.
- Seguiment de la tramitació i aprovació del PTMB, i estudi i promoció d'alternatives i contra-propostes per tal de defensar el territori vallesà, si s'escau.
- Digitalització progressiva del fons documental d'acció ambiental.
- Formació de col·laboradores i col·laboradors
- Dinamització de l'acció ecologista al Vallès

EIXOS

.INFRASTRUCTURES

1. Infraestructures de mobilitat
  1. Pacte Nacional de les Infraestructures, revisió PITC (Pla d'Infraestructures del Transport de Catalunya) i seguiment contencions administratiu contra el PITC
  2. Quart Cinturó i model de mobilitat. Contactes amb altres entitat per consensuar un model compartit.
  3. Seguiment del projecte de la C-58
  4. Seguiment del projecte de la C-59
  5. Seguiment del projecte de la RONDA SABADELL
  6. Interpolar sud
  7. Línia Orbital ferroviària
  8. Autovia del Tenes

9. B-500 i autovia del marge esquerre del Besòs
10. C-35
11. Coordinació del grup d'infraestructures del transport de la Federació d'Entitats Ecologistes de Catalunya (EdC)
2. Infraestructures de transport d'energia. Participació en la campanya NO a la MAT (Molt Alta Tensió). Seguiment projecte gasoducte Martorell – Figueres.

• ESPAIS NATURALS DE LA PLANA

1. PAV (Parc Agrari del Vallès)
2. Seguiment del grau de protecció de l'espai natural d'interès especial de Gallecs (declaració PEIN)
3. Seguiment del futur Pla territorial sectorial d'espais d'interès connector
4. Seguiment de les irregularitats del golf de Torrebonica
5. Seguiment de les irregularitats d'altres golfs
6. Parc del Nord de Terrassa

• PLANIFICACIÓ TERRITORIAL I PLANEJAMENT URBANÍSTIC

1. Seguiment del Pla Territorial Parcial de la Regió Metropolitana de Barcelona
2. Coordinació amb el grup de Territori d'EdC (Federació d'Entitats Ecologistes de Catalunya)
3. Seguiment modificacions i revisions planejament municipal

• RESIDUS

1. Coordinació amb altres grups del Vallès amb l'objectiu de fer un seguiment dels abocadors del Vallès i possibles irregularitats.

• PARCS NATURALS

1. Sant Llorenç. Pla d'ús públic, Pla d'usos i gestió del Parc Natural, i gestió de la freqüentació de la Mola i del Montcau.
2. Coordinació amb la Plataforma per la Defensa de Collserola

• ALTRES

1. Durant el 2009 es participarà en el seguiment de la campanya contra els aliments transgènics "Som lo que sembrem" i la ILP (Iniciativa de legislació popular) que s'està promovent.

3. ESTUDIS

Diagnosi de les comunitats d'ocells al Parc Agrari de Sabadell

Enguany seguim fent l'estudi sobre les comunitats d'ocells situades a l'àrea del Parc Agrari de Sabadell. L'objectiu és posar en coneixement de la ciutadania els valors ornitofaunístics que manté aquest entorn.

Cens de papallones diürnes

El Grup de Papallones seguirà realitzant el **cens de papallones diürnes (CBMS)** per l'àrea de Can Vilar.

Projecte Rius

Estudi de la qualitat biològica del riu Ripoll: en marc de Projecte Rius es realitzaran dues inspeccions per mostrejar un punt del tram del riu Ripoll per conèixer el seu estat ecològic i complementar les dades de la conca del Besos que recull des de fa uns anys el grup de Projecte Rius.

Seguiment d'amfibis de Catalunya

Seguiment dels amfibis de Catalunya (SAC): des de 2006 es realitza un seguiment per censar els amfibis del rodal de Sabadell en cinc punts estratègics.

4. PUBLICACIONS

II Conferència dels Espais Naturals de la plana del Vallès

Transcripció de les ponències. Edició i publicació en format digital a través del web de l'entitat.

5. PARTICIPACIÓ I VOLUNTARIAT

Consells

Aquest any seguirem portant a terme les reunions dels Consell de l'ADENC - un òrgan per socialitzar la informació de l'entitat, democratitzar el procés de presa de decisions i crear un espai de comunicació entre els diferents grups de treball. Hi pot participar tothom que ho desitgi i es reuneix mensualment per tractar de temes proposats a demanda de la junta o bé de socis i sòcies particulars.

Projecte de Voluntariat

Aquest any amb el suport del Punt del Voluntariat l'Entitat seguirà treballant el la definició del seu "Projecte de Voluntariat". En aquest projecte es definirà els objectiu, procediments i actuacions de l'entitat respecta al voluntariat.

Projecte Riu Ripoll

La presència de voluntaris en el projecte s'esdevé en totes les seves fases (disseny, execució i seguiment del projecte) mitjançant el següents grups:

Grup de gestió de voluntaris: és un grup que ha impulsat el projecte, ha treballat colze a colze, amb el **grup de gestió tècnica** del projecte i elabora tant el pla de comunicació i divulgació com el programa de voluntaris.

Grup de divulgació i comunicació: persones que executaran el pla elaborat conjuntament amb personal tècnic de l'oficina de l'ADENC. Es crearan vincles amb les diferents entitats que intervinguin al projecte i amb l'Ajuntament de Sabadell.

Equip de plantades: grup de persones més o menys preparades (membres del grup de botànica i de l'hort de l'ADENC, fonamentalment) que seguint instruccions de l'equip directiu (tant vessant tècnica, com de gestió de voluntaris) guiaran, formaran i ajudaran els voluntaris els dies de plantades.

Voluntaris de plantades i neteja: persones que d'entrada no tenen coneixements específics sobre el tema, però que faran les plantades (d'helòfits, d'arbusts i d'arbres) sota la direcció directe de l'equip de plantades. Aquests voluntaris, a més, també participaran en dues neteges al tram del riu (una per any: 2009 i 2010).

Equip de seguiment de la qualitat ambiental: es configurarà un equip de persones que faran el seguiment de la qualitat ambiental del riu (QBR i Índex Hàbitat Fluvial, i l'índex de qualitat de l'aigua amb macroinvertebrats com a bioindicadors seguint l'ECOBILL). Aquest equip serà dirigit per l'equip tècnic i els voluntaris de l'ADENC que ja fan anàlisi de la qualitat ecològica en el marc del Projecte Rius.

6. GRUPS DE TREBALL

Els grups de treball de l'ADENC són els següents:

- Grup d'ornitologia (GOA)
- Grup de botànica (l'Esbarzer)
- Grup d'estudi de les papallones
- Grup d'ecologia urbana
- Grup de redacció de l'Ecoadenc
- Grup d'ecosistemes aquàtics (Ofegabous)
- Grup d'educació ambiental
- Grup de la Campanya *Una gla, un arbre*
- Grup de Participació
- Grup de Territori
- Grup d'activitats amb la canalla
- Grup d'Aranyes (Vuit Potes)
- Grup de l'hort (l'Aixada)

7. PLA ESTRATÈGIC

Les actuacions previstes per a desenvolupar s'exposen el en quadre següent:

	2009												
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
AAA4. Estudiar la viabilitat d'iniciar la custòdia i la gestió de terrenys													
AE5. Base de dades d'entitats, fundacions i organismes privats													
AE6. Establir la funció d'empreses col·laboradores													
AAN2. Realitzar un recull de propostes d'estudis específics que puguin sortir dels grups de treball.													
AOI3. Base de dades amb les habilitats i disponibilitat dels socis. (*)													
AP3. Estudi estadístic dels socis													
APE2. Recepció i/o benvinguda que projecti l'ideari, el tarannà i els objectius de l'entitat en la pàgina web													
APE3. Actualització de l'apartat de campanyes donant una presència destacada a les campanyes vigents.													
APE5. Potenciar les eines de comunicació electrònica													
APE10. Creació d'un grup de treball de comunicació													
AOI4. Delimitar les funcions dels diferents agents que participen en el camp de l'educació i acció ambiental													
AEA4. Oferir cursos d'educació ambiental per a formadors adreçats especialment al professorat i a monitors en el lleure													
APE12. Establir uns premis simbòlics "verd" i "negre" o similar													